

եւ ըստ կարի որոշ գոյնիդ, — յայտնապէս դիմելով իր նպատակին, — Յաճկա՛հայր մէջ՝ նոր ձեւ եր հնարուած ընտրական պայքարի, որ կապ ունէր Ռուսահայոց «պահպանողական» կուսակցութեան հետ: «Արեւելք» լրագիրը տարի մ'ամբողջ թէ խմբագրական յօդուածներով եւ թէ թղթակցութիւններով եւստ կերպով կը բննադատէր տեղապահ Երեմիա եւ Սեդրակեան Արիստակէս եպիսկոպոսներուն արարքն, զորոնք պնդուիս գոյններով կը ներկայացնէր, որ այս երկու եպիսկոպոսներն անձամբ ճանաչուներն եւ նոցա վերագրուած իրողութեանց բռնն պատմութեան տեղեակ եղողներն անշուշտ չէին կրնար իրենց զարմանքը ծածկել: Ես գոնէ որ անձամբ Սեդրակեանը կը ճանչնամ եւ քանի մ'անգամ հետը տեսակցելու հաճոյքն ունեցած եմ, զինքը կը նկատեմ բարձր այն տխուր յատկութիւններէն, որոնցմով կ'ուզուի զինքն արատաւորել: Այս ամէնը կապ ունէր անշուշտ առաջիկայ կաթողիկոսական ընտրութեան հետ, ուստի եւ այսպիսի հրատարակութիւններով տաճկահայ ժողովրդեան միտքը կ'ուզուէր պատրաստել:

Յաճկա՛հայ պատգամաւորք մինչեւ վերջին վայրկեան մեն վարանում են զգացած, վասն զի իրենց մեծ մասը շատ տարտամ գաղափարներ ունէր թեկնածուներու մասին: Յաճկաստանի պատգամաւորք նախ անհաստատ կարծիքներ ունէին, բայց իրենց ուղեւորութեան ժամանակ՝ շատերն աւելի որոշ սկսան իրենց գաղափարները յայտնել ընտրելաց մասին:

Յաճկա՛հայ պատգամաւորներն երբ մտան Ռուսիա՝ առանձին ուշադրութեան առարկայ դարձան իրենց այն վարմունքովն՝ որով այստեղի երկու կուսակցութեան ալ չէին ուզեր խառնուիլ, եւ հետո կը պահէին իրենք զիրենք: Բայց այս ընթացքը բնական չէր, հետեւաբար եւ ոչ տակաւն: Անպէս ալ եղաւ: Երբ ընդհանուր ծանօթութիւն կայեցաւ, հետզհետեւ պատգամաւորներն եւս յարեցան այս կամ այն կուսակցութեան, բայց իրենց մէջ գտնուող ընդհանուր օղակը չնդգնէր, եւ իրենց թուական առաւելութեամբը ճնշում գործելով այս կողմի պատգամաւորաց վրայ՝ համերաշխութիւն գոյացուցին երկու կուսակցութեանց մէջ, համերաշխութիւն, որ ամէն գովեստի արժանի է:

Կշառաւոր եւ ուշադրութեան արժանի խնդիր է որ ներկայ կաթողիկոսական ընտրութեան միջոցին՝ կարեւորագոյն դեր խաղացած են ոչ թէ եկեղեցականք այլ աշխարհական պատգամաւորները: «Հայրիկը» եւ «Իզմիրլեան»

բայց մանաւանդ առաջինը՝ աշխարհականաց ընտրելին էր, եւ աշխարհականք էին, որ եկեղեցական պատգամաւորաց մեծագոյն մասին ջանքն հակառակ եւ իրենց հետ ունենալով Էլիմանի Սինոդն ու Միաբանութիւնը՝ յարողեցան Մայիսի 5ին ընտրելը 72 ձայն՝ 4-ի-5-ի: Իզմիրլեան Մատթէոս եպ. 50, ընդդէմ 22-ի: Գետագայ յօդուածով կը խօսինք «Հայրիկի» կենաց եւ գործունեութեան վրայ:

Բաթում

Կ. ՏՈՒՐԻՆՍ

ԲԱՆԱՍՏԵՂԵԱԿԱՆ

ՀԻՅՈՑՈՎ ԵՒ ՄԵՆՈՒԿ

Հիշտակ մ'երբեմն դէմը շողուն,
Որոցոց մ'եզերն կնցած՝
Կարծես դիտէր պատկերն սիրուն
Վրտակի մը յեզիկ ալեաց:

«Նմանիս դու իմ սիրուն մանկիկ...
Պոտը. ո՛հ եւ նետ ընտանի.
Ըլանք մէկտեղ միշտ երջանիկ,
Երկիրն քեզի չէ արժանի...»

«Հոն չիք ընձնա անխառն խնջում,
Հոգին տանջի միշտ ցաւազիւ,
Քանի երկար ժամեր տըռտում
Մարմինն ունի ցաւեր ուժգին...»

«Ինչու վրէտեր, դառն քըրտիքներ՝
Դան խղովմն ցաւառտ մարդը,
Հառաչանաց արտասուքներ
Աչքերդ պայծառ ընեն տընուր...»

«Հապա ինձի նետ դու եւ վերն.
Տիեզերաց մէջ թռչիւ միշտ.
Երբորէ քեզ աստեղաց Տէր,
Հոն քեզ պայծառ, դարեր անվշտ...»

«Ոչ ոք տան մէջ եւ ոչ ընձնա,
(Թէլքսնի գաւ ժամըդ վերին).
Մըտննի ի սուգ, կըննի սմծ ցաւ.
Ինչպիսի եղաւ օրդ առաջին...»

«Թող չերեան այնք վրէտաւոր,
Չի խողովմն մէկ գերեզման.
Երբ մէկն քեզ պէս է սուր արշաւ,
Վերինն օրն իսկ է անընման...»

Այս խօսքերով թեւեւ մտնակ
Թօթիկն յիշտակն եւ սըրացաւ.
Թողաւ երկերը դէպ յիւր քանակ...
Խեղճ մայր... որդիդ նետն նետացաւ:

Հ. Յ. Բ.